

שולחן

לאמי, ינינה גוסטבה

במטבחנו בדירת השיכון הקטנה לא היה מקום לשולחן. תחת זאת מישו הפליא להמציא שולחן תלוי. רוב שעות היום היה צמוד בו אל הקיר. כשנזקקנו לו היה משתחרר מכלאו כרקדן פיסח, נעמד על רגל עץ מלבנית שנלחצה לרצפה ואפשר להעמיד עליו עולם ומלואו - קערת סלט, צלחת עם לחם וחביתה, כוס לימונדה. מטבע הדברים הארוחות היו בודדות. כשישבתי אליו אמי הגישה וכשאמי התפנתה לאכול צפיתי בה מהצד, דבוק למקרר או לכיור. האוכל שעמד על ציפוי הלפה האדום הרחיב את גבולות המטבח לממדי אופק. למה אני מתעכב על זה ממרחק של ארבעים שנה? אולי משום שהבוקר נשענתי לרגע אל הקיר החשוף שממנו נתלה.

"מאות" הם קטעים קצרצרים של פרוזה פיוטית שכל אחד מהם מונה 100 מילים בלבד.

מסתורי הבורגנות

גראהם גרין: **ברייטון רוק**, מאנגלית: יואב כ"ץ, הוצאת ידיעות אחרונות ספרי חמד 2011, 367 עמ'

הגבר הצעיר מאוד, פינקי בראון, שמוצאו משכונת עוני בברייטון רוק, נחוש בדעתו להוביל את המפיה המקומית. פינקי, שנחישותו האובססיבית מובילה אותו לשרשרת של רציחות, שאינן מייסרות את מצפונו מאחר שממילא הוא מיועד לגיהנום (גם חי ההווה שלו הם גיהנום), נתקל ברווי, צעירה משכונת מגוריו, הכורכת את גורלה בגורלו בעיוורון עיקש. למעשה, שניהם עיוורים לכל הסובב אותם, מלבד רעיון אחד מוביל: הוא רוצה לפנות את נתיבו ממכשולים בדרכו לתהילה, והיא רוצה להגן עליו עד שיגיעו שניהם לגיהנום. יש לציין כי שניהם התחנכו במשפחות קתוליות, בעוני מחפיר וחסר תקווה.

אל המהלך הדרמטי הזה מצטרפת איידה, אשה בשלה, שופעת חיים ומיניות, הנחושה להסיט את רווי מהנתיב האובדני הקנאי שקלעה את עצמה אליו, ומידיו של פינקי.

זה ספר מתח, אם כי מה שמותח בו אינו חידת הרצח, שמתחזרת כמעט בתחילת הספר. האחראי לרצח שבפתיחה וגם למעשי הרצח המשתלשלים בהמשך הוא פינקי, המסור למטרתו בנחישות דתית ונזירית. חרדתו הגדולה והעזה של פינקי היא להיקלע לחיים כמו של הוריו, כלל הנישואים, משגל מדי יום א' (חייתי ומרתיע עד אימה בעיני הילד ממיטתו בחדר הצפוף), ו"הילד שנולד מזה". פינקי רוצה כוח, מכוניות יקרות, ריחות יוקרתיים של בתי מלון, נשים במשי מרשרש. רווי מבחינתו היא התגשמות הגורל

הוריו כשנישאו, וחיו מקבלים תפנית מפתיעה ומסתורית. הוא זוכה בירושה בלתי צפויה, ובכספת אוצרת סודות עם מפתח, אך ללא צופן. מסתבר שהדוד המנוח היה איש מטיל אימה, אשר הותיר אחריו אלמנה צעירה, שעל פי צו הירושה, זיל אמור לחלוק איתה קורת גג. מלבד זאת, גבירי העיריה, ממניעים שונים ומשונים, מתחרים ביניהם על קרבתו.

בניגוד לפינקי, זיל אינו תאב כוח כלל, אם כי בדומה לו, העניין הזה בהחלט מטיל עליו בלבול. לא אפרוש כאן את פרטי העלילה של הספר המרתק והמפתיע הזה. גם כאן המתח אינו נובע דווקא מפענוח של רצח - אם כי רצח מתרחש - אלא יותר מהתרה של דרמה אישית וחברתית. וכן, גם כאן יש צעירה אוהבת, המייצגת את האיום שבחיי שגרה משמימים. גם כאן הבורגנות והעוני המחפיר הרוחש מתחתיה כהתום - יחד

עם הטבע האנושי, כמוכן, עומדים ברקע כמניע וכמאיץ. וגם כאן הקריאה מענגת ומלאת הפתעות. מומלץ.

עמית ישראלי-גלעד

המאיים שממנו הוא מנסה לחמוק, ובכל זאת הוא נאלץ להתחנן איתה, כדי שלא תוכל להעיד נגדו (מה שכלל אינה מעלה על דעתה לעשות). מה שמותח הוא, מי יגבר במאבק הזה, איידה או פינקי, וכמה קורבנות יפלו בצדי הדרך. ברקע, הדורסנות הבורגנית, הדורסנות של עוני מחפיר ודתיות עיוורת, והטרגיות הנגזרות מכך. הספר כתוב נפלא, מענג, ומעורר מחשבה חרף גילו המתקדם.

*

ז'ורז' סימנון: **הנוסע הסמוי**, מצרפתית: יהושע קנז, הוצאת עם עובד 2011, 261 עמ'

מיד כשסיימתי את קריאת **ברייטון רוק**, קראתי את **הנוסע הסמוי**, ואף כי רק המקרה הניח אותם בידי בזה אחר זה, נקודות השיתוף ביניהם היו מגרות למחשבה.

שני ענקי העט היו באותן שנים כמעט - גרין: 1904-1991. סימנון: 1903-1989. כך שגם אם היו שונים בתכלית, הגיוני שחומרים דומים הקיפו אותם, ונמשכו תחת עטם.

ובכן, הנוסע הסמוי. גם כאן הגיבור - זיל מובואון, הוא גבר צעיר - נער כמעט - וחסר כל. לאחר שהתייתם מהוריו, שהיו אמני קרקס נוודים, הוא מגיע לעיריה הקטנה שממנה ברחו